

Doporučení Rakouské biskupské konference k udílení zasvěcení panen podle kán. 604 CIC

I. Podstata panenského zasvěcení a způsob života zasvěcených panen

- 1) Od dob prvních povolání k užšímu následování Ježíše Krista zve Bůh vždy nové lidi, aby se s ním spojili srdcem, tělem i duchem.
- 2) Panenské zasvěcení je jednou z mnoha možností, jak žít tento způsob následování veřejnou formou uznanou církví.
Zasvěcení panen má svůj původ v prvokřesťanské době, později však bylo po dobu několika století vyhrazeno ženám žijícím v řeholích s klauzurou. Teprve díky II. Vatikánskému koncilu byl přepracován liturgický obřad zasvěcení panen, obsažený v Pontificale Romanum, a opět zpřístupněn ženám žijícím ve světě.
- 3) Tomu odpovídá formulace Kodexu kanonického práva (CIC 1983, kán. 604 § 1): „K těmto způsobům zasvěceného života (tj. řeholním a sekulárním institutům a poustevníkům) přistupuje stav panen, které vyjádřily posvátné předsevzetí důsledněji následovat Krista a byly od diecézního biskupa podle schváleného liturgického obřadu zasvěceny Bohu, mysticky se zasnoubily Kristu, Božímu Synu, a oddaly se službě církve.“¹

1. Historický vývoj

- 4) V křesťanských společenstvích byli již od počátku jednotlivci, kteří žili v celibátu „pro Boží království“, následující Ježíšovo pozvání k tomuto způsobu života (srv. Mt 19, 10-12; 1 Kor 7, 25nn, 34). Apoštolští Otcové a apologeté rané církve označovali křesťany žijící v celibátu jako „asketi“ a „panny“. Prameny ze 3. stol. (např. Pseudoclemens, Tertulián, Cyprián, Metod Olympský) vysoce hodnotí svědectví panenství. Z apoštolské tradice (cca 215 po Kr.) je zřejmé, že „panny“ existovaly jako vlastní veřejný stav v církvi.
- 5) Biblická myšlenka snoubeneckého vztahu církve a Krista (2 Kor 11, 2; Ef 5, 25nn) byla již od Tertuliánovy doby aplikována i na jednotlivé věřící křesťany. Proto mohl být slib panenství pro Krista pojímán jako duchovní sňatek, což církve převzala do slavnostní liturgie.
- 6) První výslovné prameny o liturgii panenského zasvěcení pocházejí ze 4. stol. „Consecratio virginum“ se konalo v rámci slavnostní bohoslužby. Po bohoslužbě slova a homilii přijal biskup slib (*propositum*), vyslovil zásvětnou modlitbu a předal závoj na znamení sňatku s Kristem (*velatio*).
- 7) Tento základ slavnosti byl během staletí doplněn četnými zpěvy, modlitbami a vysvětlujícími obřady. Také v obnovené liturgii symbolizuje předání prstenu a závoje zasnoubení a předání Denní modlitby církve vybídnutí zasvěcené ženy, aby připojila svůj hlas k hlasu církve a její Hlavy za spásu celého světa.

---

¹ „*Hisce vitae consecratae formis accesit ordo virginum quae, sanctum propositum emittens Christum pressius sequendi, ad Episcopo diocesano iuxta probatum ritum liturgicum Deo consecrantur. Christo Dei Filio mystice desponsantur et Ecclesiae servitio dedicantur.*“

8) Skrze „consecratio“ byla Bohu zasvěcená žena zařazena do „stavu panen“ (*ordo virginum*). Na veřejný slib se pohlíželo jako na manželský svazek mezi pannou a Kristem - jeho porušení bylo hodnoceno jako manželská nevěra a následovalo po něm církevní pokání.

9) Prvokřesťanské panny žily ve svých rodinách. Byly zavázány k určitým hodinám věnovaným modlitbě, k postu, k intenzivnímu studiu Božího slova, k práci, zejm. také k péči o chudé. Jejich životní styl musel být prostý a přiměřený jejich stavu.

10) V době 7. – 12. stol., poté co se převládající formou zasvěceného života stal život cenobitský, omezilo se udílení panenského zasvěcení většinou na řeholnice. V řádech však byl obřad panenského zasvěcení stále více zatlačován obřadem slavné profese a k jeho oživení došlo teprve v 19. stol.

11) Když Konstituce o posvátné liturgii II. vatikánského koncilu (SC 80) uložila, aby byl přepracován obřad zasvěcení panen, byl vytvořen dvojí text: pro řeholní společenství, v nichž se zasvěcení panen uděluje podle staré tradice, a pro ženy „žijící ve světě“.

2. Podstata panenského zasvěcení

12) Zasvěcení panen zakládá zvláštní formu „zasvěceného života“ (*vita consecrata*, srv. postsynodální apoštolská adhortace *Vita consecrata* čl. 7; Apoštolská konstituce *Pastor bonus* čl. 110). Povolání k panenskému zasvěcení „ve světě“, tj. ne v řeholním společenství, nýbrž v dané diecézi, je zcela specifickým charismatem. Povolání k těsnějšímu následování Krista a k panenskému životu nemusí být nutně spojeno s povoláním do určitého řeholního institutu s jeho specifickým posláním, ani s povoláním k životu v komunitě nebo k uskutečňování zcela určité formy duchovního života.

13) „Zasvěcené panny z popudu Ducha Svatého zasvěcují svou čistotu, aby mohly horoucněji milovat Krista a s větší připraveností sloužit bratřím a sestrám.“² Při obřadu zasvěcení panen se tento slib veřejně a navždy skládá do rukou biskupa.

14) Tento osobní závazek přijímá církev skrze liturgický úkon zasvěcení. „Consecratio“ neznamená pouze „účelové požehnání“ pro určitý úkol, jako např. „*benedictio abbatis*“ (žehnání opata), nýbrž trvalé zasvěcení Bohu, které – stejně jako řeholní slib – konkretizuje křestní zasvěcení dané osoby. Především se osoba povolána k této cestě sama zasvěcuje Bohu; toto subjektivně-osobní odevzdání je však odpovídajícím způsobem přijato tím, že „je zasvěcována“, resp. potom „je zasvěcena“ samotným Bohem, který povolává a přijímá odpověď na své povolání ve formě „uzavření svazku“. Prostřednictvím úkonu Církve klade Bůh zvláštním způsobem svou ruku na tohoto člověka. Výraz „consecratio“ poukazuje na neodvolatelnost úkonu, který se týká celého bytí oné osoby.³

15) To je vyjádřeno zásvětnou modlitbou, kterou biskup po slibu kandidátky pronáší s rozpjatýma rukama. Panenským zasvěcením „je panna přijata do stavu zasvěcených

² Pontifikál pro katolická biskupství v německy mluvící oblasti, sv. II, 1994: Zasvěcení panen, Všeobecný úvod (=AE), 2. Uvedený text je oficiálním českým překladem (pozn. překladatele).

³ Srv. Marianne Schlosser, Alt – aber nicht veraltet. Die Jungfrauenweihe als Weg der Christusbefolgung. In: Ordenskorrespondenz, Köln 1992, 32. Pozn. překladatele: Česky vyšlo v Pastoračním středisku Praha v r. 2007 pod názvem *Staré – ale ne zastaralé. Zasvěcení panen jako následování Krista*.

osob a stává se transcendentálním znamením lásky církve ke Kristu a eschatologickým obrazem nebeské Nevěsty a budoucího života.⁴

16) Zasnoubení panen nepropůjčuje žádný „úřad“ v církvi, neobsahuje také žádné „zadání“ pro určitou funkci nebo církevní službu. Činí však zjevným specifický podstatný rys Církve.

Povolání k tomuto způsobu života má své kořeny ve vtělení Syna Božího a v jeho svatebním svazku s pannou Církví (srv. Ef 5, 25n.32).

„Virgo consecrata je povolána, aby svým bytím ve vši tichosti představovala nevěstu Církve v jejím nerozděleném vztahu ke Kristu. Její život je a má být životem v Něm a s Ním 'skrytý v Bohu' (Kol 3,3) a zároveň životem bdělého a milujícího toužebného očekávání přicházejícího Pána. Tato eschatologická dimenze naděje musí být nejvnitřnějším znakem života panny zasnoubené Bohu, a to v zastoupení celé církve.“⁵

17) Panenská láska ke Kristu formuje celou lidskou osobu v jejím myšlení a citění, v jejích úmyslech, chtění, skutcích, celém jejím bytí, v její jednotě těla a duše. Proto vyžaduje toto povolání úsilí o stále větší transparentnost pro Boží vůli a vnímavost pro Jeho lásku, která se zjevila v Ježíši Kristu. Panenská láska může růst jen tehdy, vytváří-li se pro ni prostor vyhledáváním a přijímáním rozměru vnitřní samoty.

18) Růst v Boží lásce ovlivňuje vždy také růst lásky k lidem a otevřenost vůči bídě světa. Ženy žijící tímto způsobem života se mají „věnovat skutkům pokání a milosrdenství, apoštolátu a ustavičné modlitbě ve shodě se svým stavem a charismaty. Aby zasnoubené panny plnily povinnost modlitby, doporučuje se jim naléhavě každodenní slavení Denní modlitby církve, především ranních a večerních chval. Tím spojí svůj hlas s Kristem Veleknězem i svatou církví a budou neustále chválit nebeského Otce a prosit za spásu celého světa.“⁶ Denní modlitba církve má pod tímto zorným úhlem zvláštní místo v duchovním životě zasnoubené panny. Jí se posiluje vnitřní spojení s tělem církve a zároveň je účastí na úloze zástupné Boží chvály a přímluvné modlitby za celý svět.

3. Rozdíly oproti jiným povoláním

19) Přijetí panenského zasnoubení je spojeno s příslušností k „ordo virginum“ (srv. kán. 604 § 1 CIC, *Pastor Bonus* čl. 110).

Ženy, které „žijí ve světě“ a přijaly zasnoubení panen, nejsou členkami žádného institutu zasnoubeného života (řeholní a sekulární institut), který zahrnuje sliby tří ebangelních rad a závazek řídit se danými konstitucemi či řeholemi, ani jakéhokoliv duchovního společenství jiného druhu.

20) Na základě slibu přijatého diecézním biskupem a jím uděleného zasnoubení vstupují virgines consecratae do zvláštního svazku s církví.⁷ Panenské zasnoubení však nezakládá žádný nárok na výdělečnou činnost nebo zaměstnání ani disponibilitu k určitému úkolu

⁴ Obřad zasnoubení panen, AE, 1.

⁵ Barbara Albrecht, Jungfrauenweihe für Frauen, die in der Welt leben, Zentrum für Berufungspastoral, Freiburg 2003, 10.

⁶ AE, 2.

⁷ Posynodální apoštolská exhortace *Vita consecrata* (1996), čl. 7.

v té které diecézi. Zasvěcená panna je sama zodpovědná za svoji obživu a přiměřené zaopatření pro stáří a nemoc.

21) Při zasvěcení panen se formálně skládá pouze slib panenství. Žádnou ze tří evangelních rad však nelze žít izolovaně, protože jsou výrazem Ježíšova způsobu života. Každé těsné následování Krista znamená „podobnost“ s Kristem – proto se i v této životní formě doporučuje žít také obě další rady, chudobu a poslušnost, podle vlastních životních okolností a daných milostí.

22) Ženy, které přijaly panenské zasvěcení, žijí zpravidla samy a jsou činné v různých povoláních. Nejsou zavázány ke společným rekolekcím, určenému duchovnímu doprovázení, k určité spiritualitě. Doporučují se však kontakty na nějaké duchovní společenství, popříp. klášter, neboť takové kontakty mohou být pomocí pro tento způsob života, který se vyznačuje vysokou mírou samostatnosti vlastní zodpovědnosti.

23) Zasvěcené panny mohou vytvářet sdružení, která by sloužila k vzájemné podpoře.

II. Postavení a úloha biskupa a příp. biskupem ustanoveného „diecézního pověřeného“ pro *ordo virginum*

24) Pro zasvěcené panny ve světě je kompetentní příslušný diecézní biskup. Je zodpovědný za přijetí do kandidatury, za dobu přípravy a za přijetí k zasvěcení. Podle nepřetržité církevní tradice je místní biskup „správcem zasvěcení“.⁸

Ve výjimečných případech je možné zasvěcení delegovat (na pomocné biskupy nebo kněze, kteří spolupracují s biskupem při řízení diecéze.

25) Biskup může jmenovat jako svého pomocníka důvěryhodného kněze delegáta pro *ordo virginum*. Mohou být na něj přeneseny následující úkoly: koncepce přípravy na zasvěcení, kontaktní osoba pro zájemkyně, ale také pro již zasvěcené panny, tj. být jakási „spojka“ s diecézí. Definitivní odpovědnost za toto povolání v diecézi však stále zůstává na diecézním biskupovi.

26) Vazba zasvěcené panny k jejímu biskupovi, resp. k delegátovi, se udržuje i po zasvěcení. Doporučuje se osobní rozhovor s diecézním biskupem minimálně jednou za rok.

III. Podmínky přijetí a příprava na zasvěcení

1. Podmínky přijetí

27) Pro přijetí k zasvěcení panen se u uchazeček vyžaduje

„a) aby dosud ve svém životě ani neuzavřely manželství, ani veřejně neboli zjevně nežily v rozporu se stavem čistoty;

b) aby na základě svého věku, rozvážnosti a mravů dosvědčených obecným souhlasem dávaly záruku, že vytrvají v životě čistoty a služby církvi i bližním;

c) aby k jejich zasvěcení dal souhlas diecézní biskup.“⁹

⁸ AE, 6: „Obřadu zasvěcené předsedá diecézní biskup.“

⁹ AE, 5, a-c.

28) Otázka přijetí musí být řešena individuálně a s velkou diskrétností. Uchazečka je vyzvána, aby pod zorným úhlem svého dosavadního života věrně a poctivě před Bohem zkoumala svoje povolání k této specifické formě zasvěceného života, příp. také s pomocí duchovního průvodce.

29) Panenské zasvěcení nestojí na začátku cesty duchovního života; podobně jako u věčných slibů v řeholi se předpokládá delší růst a osvědčení se v tomto povolání. Uchazečka musí žít delší dobu (několik let) v osobním spojení s Kristem, resp. zachovávat soukromý slib panenství.

30) Zpravidla by kandidátka měla být alespoň třicetiletá. Před 25. rokem věku by se podle staré církevní tradice panenské zasvěcení nemělo udělovat. Kandidátka by měla mít ukončené profesní vzdělání a podle možnosti již nějakou dobu v zaměstnání pracovat.

31) Pro přijetí do kandidatury musí být dány určité lidské, náboženské a církevní předpoklady.

Lidské předpoklady: psychické zdraví, integrovaná sexualita a upevněná čistota, úcta ke křesťanskému manželství, schopnost sebeodevzdání, odolnost vůči obtížím a osamělosti, vnitřní stálost a věrnost, soudnost, spořádaný život a ochota k jednoduchému životnímu stylu.

32) Náboženské a církevní předpoklady:

Odhodlání následovat Pána, souhlas s věroukou a morálkou katolické církve, účast na životě farnosti, ochota ke každodenní modlitbě, zejm. Denní modlitbě církve, pravidelné četbě Písma, časté účasti na eucharistii i ve všedních dnech a k pravidelnému přijímání svátosti smíření, snaha o službu církvi a bližním.

2. Kandidatura

33) Přijetí panenského zasvěcení předchází oficiální doba přípravy, za kterou zodpovídá diecézní biskup.

34) Před započítím kandidatury mají být přezkoumány podmínky k přijetí. To mohou učinit:

- diecézní delegát
- uchazečkou vybraná důvěryhodná osoba
- jedna nebo více osob z prostředí, ve kterém uchazečka žije, určených diecézním biskupem.

35) Potom je třeba předložit diecéznímu biskupovi:

- písemnou žádost uchazečky o přijetí do kandidatury a životopis
- prohlášení uchazečky, zda takovou žádost již předložila jinému biskupovi; pokud ano, vyžádá si diecézní delegát od dotyčného biskupa informaci o této žádosti.
- křestní list a potvrzení s biřmování.
- testimonium farního úřadu nebo jiné ekvivalentní svědectví
- stanovisko osob jmenovaných v č. 34.

Po rozhovoru s uchazečkou rozhodne biskup o odmítnutí nebo přijetí ke kandidatuře a informuje o tom uchazečku a delegáta.

36) V případě přijetí rozhodne diecézní biskup o náplni a délce kandidatury. Pokud sám kandidaturu nedoprovází, pověří k vedení kandidatury jinou vhodnou osobu (např. delegáta, jiného kněze nebo některou již zasvěcenou pannu). Doba kandidatury může být různá (podle předchozího vzdělání a dosavadního průběhu života), nemá být ale kratší než jeden rok. Oficiální zahájení kandidatury se může uskutečnit prostým, osobně laděným liturgickým obřadem.

37) Příprava na panenské zasvěcení obsahuje na jedné straně nutné základní prvky, na druhé straně je třeba její obsah přizpůsobit konkrétní osobě. Je nutno přihlídnout k věku, předchozímu vzdělání, dosavadnímu průběhu života (např. noviciát v některé řeholi), ale také k osobní spiritualitě kandidátky.

38) Témata přípravy:

Lidská formace:

- Rozvíjení lidské zralosti a vyrovnané osobnosti, schopnost lásky, způsobilost ke vztahům
- výchova k zachovávání čistoty ve všech oblastech života (tj. všechny instinkty, myšlenky, síly směřovat k Ježíši Kristu a růst v čisté lásce k Bohu i k lidem), formování postoje zralého zacházení s vlastní sexualitou;
- napomáhat „sólóvému“ životu bez společenství (vyrovnání se samotou a osamělostí) a k otevřenému, srdečnému vystupování navzdory určité odloučenosti;
- řád denního života, zběhlost ve svém povolání, modlitbě, odpočinku, apoštolském nasazení, příp. stanovení osobních životních pravidel.

39) Teologická formace:

- znalost učení církve v oblasti víry a morálky, liturgie a duchovních tradic
- znalost ordo virginum, jeho historie a obřadu zasvěcení

40) Duchovní formace:

- růst v modlitbě (osobní modlitba a rozjímání)
- láska k Denní modlitbě církve
- četba Písma sv. (lectio divina)
- pronikání do charismatu života v panenství a jeho prohlubování
- rozvíjení kontemplativního charakteru povolání
- odhalování a rozvíjení osobního povolání a osobních darů.

41) Doporučuje se, aby ten, kdo vede kandidaturu, pravidelně informoval diecézního biskupa. Na konci přípravy mu předá písemnou zprávu o průběhu kandidatury- Kandidátka požádá písemně o přijetí k zasvěcení. Biskup o něm rozhodně po rozhovoru s kandidátkou.

42) Zasvěcení se uskuteční během mše sv., které předsedá biskup. Po slavnosti obdrží zasvěcená panna doklad s potvrzením o přijetí zasvěcení. To je zaznamenáno také v diecézním registru.

43) Život zasvěcené panny zahrnuje ustavičné prohlubování tohoto povolání. Každá virgo consecrata zodpovídá za upevňování svého duchovního života a pokračující „formaci“ pomocí prostředků, které poskytuje tradice církve (exercicie, doby ztišení, duchovní doprovázení).

IV. Propuštění z Ordo virginum

44) Při těžkých proviněních proti katolické víře nebo proti způsobu života vyžadovaného od zasvěcené panny, může biskup dotyčnou pannu propustit z ordo virginum.

Také zasvěcená panna může požádat o propuštění z ordo virginum a o dispens od povinností vyplývajících ze zasvěcení. Postupuje se analogicky ke kán. 729 CIC.

Církevní dokumenty a texty:

Kodex kanonického práva 1983, lat.-něm., 4. vyd., Kevelaer.

Žehnání opata a abatyš, Zasvěcení panen, Pontifikál II.

Katechismus katolické církve, 1983, 269.

Postsynodální apoštolská adhortace *Vita consecrata*, 1996.

Empfehlungen der Deutschen Bischofskonferenz für die Spendung der Jungfrauen weihe an Frauen, die in der Welt leben. In: *Ordenskorrespondenz* 27 (1986), 466f.

Použitá literatura:

Barbara Albrecht, *Jungfrauenweihe für Frauen, die in der Welt leben*, Zentrum für Berufungspastoral, Freiburg 2003.

Barbara Albrecht, „*Bis du kommst in Herrlichkeit*“, Pwb-Sonderdruck 23, 1985.

Marianne Schlosser, *Alt – aber nicht veraltet. Die Jungfrauenweihe als Weg der Christusbachfolge*, In: *Ordenkorrespondenz* 33 (1992), 41-64; 165-178; 289-311.

Marianne Schlosser, „*Imago Ecclesiae desponsatae*“. *Zur Theologie der Jungfrauenweihe*, In: *Rivista Teologica di Lugano*, 2003, 99-112.

Tyto směrnice byly schváleny Rakouskou biskupskou konferencí dne 10. března 2005 a vstoupily v platnost zveřejněním v Úředním věstníku Rakouské biskupské konference.

Z němčiny přeložila Zdeňka Munzarová, upravila Maria Mlada Ondrášová.

Originál lze nalézt na www.ordovirginum-austria.com

Pozn.: Toto doporučení přejala beze změny švýcarská biskupská konference. Viz http://www.bistum-chur.ch/empfehlungen_sbk_jungfrauenweihe.pdf